

Sisak, 13. i 14. listopada 2023.



Znanstveno-stručni multidisciplinarni skup

## Ruralna Hrvatska – izazovi očuvanja prostornih identiteta i unapređenja kvalitete života

30. godina djelovanja Hrvatske sekcije Europskog vijeća za sela i male gradove

Brojni mali gradovi i sela u kontinentalnoj Hrvatskoj bilježe gubitak stanovnika, pojavu velikog broja praznih i napuštenih građevina, neodržavane infrastrukture i zapuštenih poljoprivrednih površina, među kojima je i kulturno-povijesna baština tj. lokacije i obilježja koji su važni za regionalni i lokalni identitet. Izostanak zadovoljavajućeg pristupa zdravstvenim, socijalnim, kulturnim i obrazovnim uslugama koje su uobičajene za gradske sredine, a posebno siromaštvo i prometna izoliranost, doprinose opadanju kvalitete života. U područjima pogođenima potresima navedeni su procesi dodatno ubrzani i intenzivirani. Istovremeno, u ruralnim područjima uz Jadransku obalu i neposredno zaleđe, kao i u područjima uz veće gradove, pod pritiskom razvoja, posebno turizma, dolazi do mijenjanja povijesnih gradskih i seoskih ambijenata i krajobraza/krajolika te lokalnog načina života. Izgradnja stambene, komunalne, turističke i druge infrastrukture nerijetko je pritom u konfliktu s vrijednostima i potrebom za očuvanjem određenih funkcija (npr. poljoprivredne, vinogradarske, zelene površine i dr.) i identiteta prostora.

Ruralne regije Hrvatske prolaze posljednjih desetljeća kroz kompleksne demografske, ekonomske, prostorne i socio-kulturne promjene. Premda analize ekonomskih i sociokulturnih pokazatelja nerijetko kao „problemske regije“ ističu one manje razvijene, uvidi iz različitih područja Hrvatske pokazuju kako se sve regije, bez obzira na svoju razvijenost, suočavaju sa specifičnim pritiscima (razvoja), izazovima očuvanja identiteta prostora i zajednica, promjenama načina i kvalitete života.

Organizatori:



ECOVAST HRVATSKA SEKCIJA



DRŽAVNI ARHIV u SISKU

Pokrovitelji:



Grad  
Sisak



GRADSKI  
MUZEJ  
SISAK

Cilj je skupa potaknuti prijenos znanja i iskustava, umrežavanje i suradnju dionika koji mogu doprinijeti razvoju dobrih praksi i modela za očuvanja identiteta prostora i zajednica te podizanje kvalitete života u malim gradovima i selima u različitim regijama Hrvatske.

Pozivaju se istraživači i stručnjaci iz različitih disciplina i područja djelovanja, regionalne i lokalne samouprave, lokalne akcijske grupe (LAG-ovi), udruge i ostali dionici ruralnog razvoja da predstave svoje doprinose prepoznavanju i istraživanju specifičnih izazova s kojima se suočavaju različite ruralne regije Hrvatske te da predstave odgovore na postojeće izazove uključujući politike/mjere upravljanja, inicijative i prakse – među kojima mogu biti pravni i strateški dokumenti, ekonomski i socijalni modeli/instrumenti/mjere, pristupi prostornom planiranju, prometna rješenja, načini upravljanja nekretninama, briga o specifičnim skupinama stanovnika i/ili zajednicama i dr.

Održavanjem Skupa obilježiti će se i 30 godina kontinuiranog rada Hrvatske sekcije ECOVAST-a. Povodom ove obljetnice bit će organizirana izložba o povijesti i djelovanju ECOVAST-a, a skup će okupiti domaće i inozemne članove ECOVAST-a, znanstvenike i stručnjake iz različitih disciplina, predstavnike regionalnih i lokalnih samouprava, LAG-ova i udruga.

- Skup će se održati 13. i 14. listopada 2023. godine.
- Stručni dio skupa održat će se u **petak 13. listopada** u Državnom arhivu u Sisku, Frankopanska 22.
- Stručna ekskurzija održat će se u **subotu 14. listopada**. Na stručnoj ekskurziji sudionici će se upoznati s primjerima dobrih praksi i modela za očuvanja identiteta prostora i zajednica te podizanje kvalitete života s područja Sisačko-moslavačke županije.

#### Organizatori skupa

- Hrvatska sekcija ECOVAST-a – Europskog vijeća za sela i male gradove, Zagreb  
<https://ecovast.hr/>, E-mail: [info@ecovast.hr](mailto:info@ecovast.hr)
- Državni arhiv u Sisku, Sisak  
<https://www.dask.hr/>, E-mail: [info@dask.hr](mailto:info@dask.hr)

#### Pokrovitelji

- Grad Sisak, Gradski muzej Sisak

#### Znanstveni odbor

Dr. sc. Klementina Batina (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti), dr. sc. Jasenka Kranjčević (Institut za turizam, Zagreb), dr. sc. Sanja Lončar (Filozofski fakultet, Zagreb), dr. sc. Aleksandar Lukić (Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb)

#### Organizacijski odbor

Klementina Batina, Nikša Božić, Dora Hornik, Valerija Kelemen Pepeonik, Jasenka Kranjčević, Sanja Lončar, Aleksandar Lukić, Tihana Stepinac Fabijanić, Silvija Pranjić, Ives Vodanović Lukić (Hrvatska sekcija ECOVAST-a), Dario Franić, Nela Kušanić (Državni arhiv u Sisku)



# Ruralna Hrvatska – izazovi očuvanja prostornih identiteta i unapređenja kvalitete života

Sisak, 13. listopada 2023.

Državni arhiv u Sisku,  
Frankopanska 22

- 9.00 Okupljanje sudionika skupa
- 9.30 Otvaranje skupa, pozdravni govori
- 10.00 Prva grupa izlaganja  
Moderator: prof. dr. sc. Aleksandar Lukić
- Teodor Macan, mag. geogr. (Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek), Izv. prof. dr. sc. Vedran Prelogović (Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek): **Utjecaj turizma na morfološku i demografsku strukturu ruralnih naselja okolice Pule**
  - Mariana Bucat, dipl. ing. arh. (Arhitektonski kolektiv d.o.o., Split), Jelena Borota, dipl. ing. arh. (GIS Plan d.o.o., Split): **Način korištenja i mogućnosti okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta na naseljenim pučinskim otocima. Primjer otoka Lastova**
  - Izv. prof. dr. sc. Sanja Lončar (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju), Jasna Zmaić, dipl.ing.arh. (Tu i sad d.o.o. za projektiranje i savjetovanje, Zagreb): **Ruralni prostor između pritiska razvoja i potrebe za očuvanjem prirodnih i kulturnih vrijednosti. Primjer vinogradarskih područja u okolici Koprivnice**
- 11.00 Druga grupa izlaganja  
Moderator: Nikša Božić, dipl.ing.arh.
- Doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević (Institut za turizam): **Planirana ruralna naselja Sisačko-moslavačke županije – jesmo li nešto naučili?**
  - David Car, univ. bacc. hist., student (Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija): **Osnovna demografska obilježja ruralnih naselja na području Grada Gline prema popisu stanovništva iz 2021. godine**
  - Dora Hornik, mag. ethnol. et anthrop., doktorandica (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet): **Graditeljska baština u depopuliranim područjima. Primjer vodenica na području Topuskog**
  - Izv. prof. dr. sc. Goran Andlar (Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet): **Opservatorij krajobraza Banije/Banovine**
- 12.45 Ručak – Hotel Panonija, Ivana Kukuljevića Sakcinskog 21, Sisak
- 14.00 Gradski muzej Sisak – posjet i obilazak grada



DRŽAVNI ARHIV U SISKU



15.30

Treća grupa izlaganja

Moderatorica: Tihana Stepinac Fabijanić

- Leader mreža Hrvatske
- Općina Babina Greda: **Strategija pametnog sela i iskustva implementacije**
- Nenad Rožić (Ogranak Seljačke sloge Buševac): **100 godina Seljačke sloge Buševac – kako smo uspjeli**
- Slavica Crnković (Crnković rukotvorine j.d.o.o. / Udruga žena poduzetnica Banovine): **Jačanje poduzetničkih vještina žena**

16.50

Pauza za kavu

17.00

Četvrta grupa izlaganja

Moderatorica: dr. sc. Klementina Batina

- Ana Rizmaul, prof. (Srednja škola Glina / Društvo „Terra banalis“, Glina), Dr. sc. Ana Novak (Društvo „Terra banalis“, Glina): **Rad Društva „Terra banalis“**
- Katarina Matkerić (Udruga Prijatelji baštine, Ivanić-Grad): **Uspomena na Trebovec: projekt očuvanja kulturne baštine i identiteta ruralnog naselja**
- Dunja Majnarić-Radošević, prof., muzejska savjetnica: **Uključenje vlastitih tradicijskih vrijednosti u opće promjene globalizacije**

18.00

Peta grupa izlaganja

Moderatorica: doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević

- Prof. dr. sc. Aleksandar Lukić (Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek): **O konceptu *Dobrog života u ruralnim područjima (Good Countryside)* i optimističnom scenariju razvoja ruralne Hrvatske**
- Izv. prof. dr. sc. Tihana Rubić (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju): **Prostorne i društvene transformacije te (zamišljene) budućnosti postindustrijskog Gojla i Kutine**
- Lucija Tutić, mag. soc. (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za sociologiju), Izv. prof. dr. sc. Tijana Trako Poljak (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za sociologiju): **Utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na život stanovništva u hrvatskim ruralnim područjima**
- Adrijan Štivić, univ. bacc. philol. croat. et univ. bacc. hist., student (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet), Bruno Šagi, univ. bacc. hist., student (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet): **Obrazovanje u ruralnim sredinama: sveučilište treće generacije u službi revitalizacije**

19.30

Kraj radnog dijela skupa



# Program stručne ekskurzije

Subota, 14. listopada 2023.

*Zagreb – Sisak – Osekovo – Popovača - Novska*

Autobus iz Zagreba polazi u 8 sati  
ispred Koncertne dvorane V. Lisinski

**9.30**

Poduzetnički inkubator Sisak – PISAK

**Krunoslava Kosina-Milutinović**, voditeljica projekta

Poduzetnički inkubator Sisak – PISAK je projekt tvrtke Applied Ceramics d.o.o. otvoren 2014. godine kao prvi poduzetnički inkubator u gradu Sisku i Sisačko-moslavačkoj županiji. Nastao je kao rezultat želje za stvaranjem okruženja koje će svojim znanjima, kvalitetom i umrežavanjem omogućiti razvoj malog i srednjeg poduzetništva, start up tvrtki te dobrih poduzetničkih ideja. Prostire se na preko 2.500 m<sup>2</sup>, a uključuje 75 prostorno funkcionalnih jedinica (ureda, poslovnih sala, konferencijskih sala) i pratećih prostora. Info: <https://pisak.biz/>



**11.30**

Posjetiteljski centar Crna roda Osekovo

**Maja Sabljak**, stručna savjetnica, JU Park prirode Lonjsko polje

Posjetiteljski centar Crna roda Osekovo otvoren je 2021. godine kao jedan od posjetiteljskih centara Parka prirode Lonjsko polje, financiran sredstvima EU. Unutar modernog arhitektonskog kompleksa nalaze se info centar, suvenirnica, prezentacijska dvorana, edukativni i interaktivni interpretacijski sadržaji. Centar su projektirali Mia Roth Čerina i Tonči Čerina (roth i čerina d.o.o.), a radove izgradnje izveo Građevinsko-uslužni obrt PE-GRA iz Novske. Novi sadržaj na području Parka su i vidikovci – promatračnice koje su inspirirale izvedbu hrvatskog paviljona i projekta Same as it Ever Was na Venecijanskom bijenalu 2023.

Info: <https://pp-lonjsko-polje.hr/nasi-projekti/posjetiteljski-centar-crna-roda-osekovo/>



**13.30** Ručak – Restoran Fontana, Potok, Popovača

Predstavljanje Turističke zajednice Grada Popovače i  
Proizvođačke organizacije Škrlet

**Lovro Miklaužić**, direktor TZ Grada Popovače, predsjednik Proizvođačke organizacije Škrlet, dogradonačelnik Grada Popovače i vinar

Proizvođačka organizacija Škrlet osnovana je 2016. godine okupljanjem sedam najvećih proizvođača vina u Moslavini: Ilovčak, Jaram, Florijanović, Miklaužić, Mikša, Trdenić i Voštinić-Klasnić. Zajednički projekt i brend je Škrlet – nastao od istoimene autohtone sorte grožđa. Info: <https://www.tzgp.hr/>



## Predstavljanje LAG-a Moslavina

**Anica Lenart**, voditeljica LAG-a Moslavina

Lokalna akcijska grupa Moslavina osnovana je 2012. godine. Područje djelovanja zauzima površinu od 1.765,86 km<sup>2</sup>, koja se proteže preko tri županije: Zagrebačke, Bjelovarsko-bilogorske i Sisačko-moslavačke županije i obuhvaća 12 jedinica lokalne samouprave (Čazma, Dubrava, Garešnica, Hercegovac, Ivanić-Grad, Kloštar-Ivanić, Križ, naselja grada Kutine (osim naselja Janja Lipa), Lipovljani, Popovača, Velika Ludina i Velika Trnovitica). Slogan LAG-a je „Moslavina-potpuno iznenađenje“ čime LAG ukazuje na brojne karakteristike i prednosti Moslavine koje su preduvjet održivog razvoja. Info: <https://lag-moslavina.hr/>

### 17.00

Poduzetnički inkubator Pismo, Novska

**mr. sc. Andreja Šeperac**, ravnateljica, regionalni koordinator SMŽ, voditeljica projekata

Poduzetnički inkubator Pismo pokrenut je 2016. godine kao projekt Razvojne agencije Sisačko-moslavačke županije SI-MO-RA d.o.o. s ciljem stvaranja povoljne poduzetničke klime poticanjem razvoja start-upova, jačanjem postojećih poduzetnika i jačanjem poduzetničkih potpornih institucija unutar industrije razvoja videoigara i metalurške industrije. U sklopu projekta obnovljene su dvije zgrade s ukupno 20 ureda, co-working prostorom i konferencijskim dvoranama te je kupljena oprema namijenjena industriji razvoja videoigara i metalurškoj industriji.

Info: <https://inkubator-pismo.eu/>

### 18.00

Lukovo u Novskoj – „kirvaj s daškom prošlosti“

(Slobodna šetanja i razgledavanje)

Lukovo u Novskoj – „kirvaj s daškom prošlosti“ je petodnevna manifestacija koja se organizira povodom obilježavanja Dana grada Novske i zaštitnika sv. Luke. Karakterizira ju bogati program kojim se, u tematski uređenom parku s prikladnim kulisama i kostimiranim ulogama, uprizoruje proslava i život stanovnika na prijelazu 19. u 20. st. U organizaciji manifestacije sudjeluju gradske ustanove i tvrtke škole, udruge i veliki broj volontera. Info: <https://www.lukovounovskoj.com/>

### 19.00 Povratak autobusom u Zagreb

#### UPUTE ZA REGISTRACIJU I UPLATU KOTIZACIJE

Rok za registraciju i uplatu kotizacije: **9. listopada 2023.** godine

Obveza registracije: svi sudionici (predavači i slušatelji)

Link na registracijski obrazac:

[https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfLpYhpYxd1U5J9v0fXTc2Z0f1PMSFyTnDezH1avwuHPG1PXA/viewform?usp=sf\\_link](https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfLpYhpYxd1U5J9v0fXTc2Z0f1PMSFyTnDezH1avwuHPG1PXA/viewform?usp=sf_link)

**Kotizacija za skup** 13. listopada za sve sudionike (s ili bez izlaganja): **30 eura** (za studente **15 eura**), obuhvaća tiskanu knjigu sažetaka i popratne materijale, zajednički radni ručak te organizacijske troškove

**Kotizacija za stručnu ekskurziju** 14. listopada iznosi **45 eura** i obuhvaća prijevoz autobusom, ulaznicu za Posjetiteljski centar Crna roda Osekovo (Park prirode Lonjsko polje), ručak u restoranu Fontana u Popovači i organizacijske troškove.

Račun za uplate kotizacije: Hrvatska sekcija Ecovast-a, **IBAN HR6123600001102909545** (Zagrebačka banka) s naznakom „Prezime – Ecovast skup 2023 – kotizacija“.



Fotografije: Grad Sisak, Državni arhiv u Sisku, Pisak poduzetnički inkubator Sisak, Park prirode Lonjsko polje, TZ Grada Popovače, Poduzetnički inkubator Pismo, TZ Novska